

U C H W A Ł A   Nr XXXVI/307/2008
Rady Gminy Elk
z dnia 30 czerwca 2008 r.

**w sprawie Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata
2008-2016.**

Na podstawie art.17 ust.1, pkt.13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej /Dz.U.Nr 64, poz.593 z późn. zm./ i art.7 ust.1, pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym/Dz.U. z 2001r.Nr 142, poz.1591 z późn. zm./, Rada Gminy Elk uchwala, co następuje:

- § 1.Przyjmuje się Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2008-2016 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2.Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Elk.
- § 3.Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy Elk

Miroslaw Świdorski

RADCA PRAWNY
Mariusz Czerniak

Załącznik do Uchwały
Rady Gminy Nr
XXXVI/307/2008
z dnia 30 czerwca 2008 r.

**GMINNY SYSTEM
PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM
I RODZINĄ NA LATA 2008-2016**

W s t ę p

„W rodzinie skupia się przyszłość człowieka. Nie ma innej instytucji, innego środowiska, innej społeczności, od której przyszłość człowieka na ziemi zależałaby bardziej niż od rodziny. To właśnie rodzina spełnia jedyną i niezastąpioną rolę w przekazywaniu daru życia, stwarza najlepsze warunki do wychowania dzieci i wprowadzania ich w społeczeństwo”. Te słowa Jana Pawła II w obrazowy sposób podkreślają rolę rodziny we współczesnym świecie.

Władza rodzicielska nie zawsze jest należycie realizowana przez rodziców biologicznych dziecka. Wówczas potrzebują oni wsparcia ze strony osób trzecich /min. pracowników OPS, PCPR-ów, opiekunów prawnych, kuratorów/. Należy zauważyć, że pomoc społeczna posiada szeroki zakres możliwości udzielania pomocy **rodzinie**, która ma trudności w wypełnianiu samodzielnie swoich zadań oraz **dziecku** wychowującemu się w takiej rodzinie.

Pomoc udzielana przez instytucje pomocy społecznej rodzinom nie może jednak przekreślać istoty władzy rodzicielskiej, a przede wszystkim odpowiedzialność i troska o wychowanie dziecka nie może zostać przerzucona na te instytucje.

Jednym z najważniejszych, ale zarazem najtrudniejszych zadań instytucji pomocy społecznej na szczeblu gminy i powiatu jest pomoc dzieciom w rodzinach dysfunkcyjnych. Dzieci wychowywane w takich rodzinach nie tylko pozbawione są godnego dzieciństwa, ale także bardzo często tracą szansę na normalne życie w przyszłości, a w konsekwencji, tak jak ich rodzice /opiekunowie/, stają się klientami Ośrodków Pomocy Społecznej.

W artykule 72 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zapisano, że „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka”. Jednakże ustawa zasadnicza nie zawiera jakiegoś odrębnego katalogu tych praw. Należy zatem uznać, że zagwarantowane w Konstytucji RP prawa człowieka i obywatela w takim samym stopniu dotyczą dorosłego człowieka, jak i dziecka, za wyjątkiem tych praw, które są uzależnione od osiągnięcia odpowiedniego wieku np. prawo wyborcze.

Dlatego też na szczególną uwagę zasługują dwa akty prawne o charakterze międzynarodowym bezpośrednio dotyczące praw dziecka, a mianowicie: **Konwencja o prawach dziecka** przyjęta przez Zgromadzenie Narodów Zjednoczonych w dniu 20 listopada 1989r. oraz **Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci** sporządzona w Strasburgu w dniu 25 stycznia 1996 roku. Obydwie te konwencje zostały ratyfikowane przez Polskę, a zatem na mocy art.87 ust.1 Konstytucji RP są źródłem obowiązującego w Polsce prawa.

Najważniejsze prawa dziecka wyliczono w artykule 70 ust.3 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, zaliczono do nich:

- prawo dziecka do wychowywania w rodzinie, a w przypadku wychowywania dziecka poza rodziną do zapewnienia mu w miarę możliwości, zgodnie z jego potrzebami opieki i wychowania w rodzinnych formach opieki zastępczej,
- prawo dziecka do zapewnienia stabilnego środowiska wychowawczego,
- prawo dziecka do utrzymania osobistych kontaktów z rodzina,

- prawo dziecka do powrotu do rodziny naturalnej,
- prawo dziecka do traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości osobistej,
- prawo dziecka do ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie prywatne dziecka,
- prawo dziecka do praktyk religijnych zgodnych z wolą rodziców i potrzebami dziecka,
- prawo dziecka do kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i indywidualności oraz zabawy i wypoczynku,
- prawo dziecka do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia w przypadku wychowywania poza rodziną naturalną,
- prawo dziecka do dostępu do informacji,
- prawo dziecka do wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą,
- prawo dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem.

Prawidłowy rozwój człowieka zależy przede wszystkim od warunków, w jakich wzrasta on od najwcześniejszego okresu swego życia, a w szczególności: od warunków, w jakich jest wychowywany, od wydolności wychowawczej rodziny i od wsparcia, jakie ta rodzina może uzyskać w sytuacji okresowych bądź długotrwałych trudności a nawet zagrożeń. Dlatego też Gmina wychodzi naprzeciw potrzebom rodzin w zakresie umożliwienia im zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych zarówno podstawowych (czyli niezbędnych do przeżycia) jak i wyższego rzędu, w tym przede wszystkim potrzeby bezpieczeństwa socjalnego i potrzeby bezpieczeństwa osobistego. W sytuacji, gdy rodzina ma z tym problemy, Gmina winna nieść skuteczną pomoc. Polega ona na opracowaniu i wprowadzeniu w życie systemu zintegrowanych działań zapobiegających zagrożeniom prawidłowego rozwoju dziecka oraz umożliwieniu rodzinie przezwyciężenia problemów we własnym zakresie.

Utworzenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną ułatwi skuteczne wspieranie rodziny w jej funkcjonowaniu. Ukierunkuje też starania o wszechstronny i prawidłowy rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny młodego pokolenia.

Utworzenie takiego systemu jest ustawowym obowiązkiem wynikającym z art. 17 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późniejszymi zmianami).

ROZDZIAŁ I

CELE SYSTEMU PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ W GMINIE ELK

Główne cele systemu to:

- 1) wzmocnienie roli w wypełnianiu zadań związanych z wychowaniem i opieką nad dzieckiem;
- 2) zapobieganie różnego rodzaju patologiom w rodzinie (alkoholizm, narkomania, przemoc,

zachowania agresywne);

- 3) wspieranie rodziny w radzeniu sobie z rozwiązywaniem problemów młodzieży zagrożonej demoralizacją i uzależnieniami;
- 4) ochrona praw dziecka i rodziny;
- 5) przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin;
- 6) podniesienie świadomości rodzin w zakresie możliwości uzyskania pomocy w trudnych sytuacjach życiowych;
- 7) aktywizowanie rodziców, młodzieży i dzieci do działań rozwijających ich osobowość;
- 8) koordynacja i programowanie działań instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych niosących pomoc dziecku i rodzinie;
- 9) promowanie zdrowego stylu życia;
- 10) przeciwdziałanie bezradności rodzin opiekuńczo – wychowawczych;
- 11) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- 12) zapewnienie dzieciom z rodzin o niskich dochodach dożywiania w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole ponadgimnazjalnej;
- 13) zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których samodzielne przewyciężanie przekształciłoby możliwości rodziny.

ROZDZIAŁ 2

DZIAŁANIA

Do realizacji założonych celów systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną będą podejmowane działania takie jak :

- 1) organizowanie pogadanek i rozmów indywidualnych prowadzonych przez pedagogów szkolnych, policję a skierowanych do rodziców – na temat ich obowiązków wobec dzieci oraz roli środowiska rodzinnego w prawidłowym rozwoju dziecka i zaspokajaniu jego niezbędnych potrzeb;
- 2) kierowanie osób do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w celu uzyskania profesjonalnej pomocy i psychologicznego wsparcia w rozwiązywaniu problemów rodziny oraz porady co do prawidłowego pełnienia roli społecznej rodzica;
- 3) organizowanie w szkołach dla uczniów i rodziców spektakli teatralnych i filmowych oraz pogadanek o tematyce związanej z przeciwdziałaniem demoralizacji, agresji oraz różnego rodzaju uzależnieniom;

- 4) kierowanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o skierowanie na leczenie osób nadużywających alkoholu;
- 5) coroczne uchwalenie Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określającego działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania;
- 6) kierowanie rodzin mających problemy z dziećmi zagrożonymi demoralizacją i uzależnieniami do placówek świadczących wyspecjalizowaną pomoc oraz do psychologa zajmującego się tzw. "trudnymi" dziećmi i młodzieżą;
- 7) udzielanie wsparcia psychicznego oraz wskazywanie możliwości uzyskania instytucjonalnej pomocy stosowanie do występujących w rodzinie problemów;
- 8) informowanie sądu rodzinnego i opiekuńczego, policji lub prokuratury o podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie, a w szczególności przemocy stosowanej wobec dzieci;
- 9) informowanie rodzin o przysługujących im prawach – przede wszystkim w zakresie zaspokajania niezbędnych potrzeb oraz o innych podstawowych prawach, w tym prawie każdego człowieka do poszanowania jego godności osobistej i nietykalności cielesnej;
- 10) uświadamianie ofiar przemocy o możliwości obrony przed sprawcą tej przemocy oraz o możliwości korzystania z terapii mającej na celu wyeliminowanie przyczyn dewiacyjnych zachowań;
- 11) zapewnienie dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym możliwości wypełnienia wolnego czasu zajęciami proponowanymi przez Gminne Centrum Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną (imprezy kulturalne, ogólnodostępny komputer z dostępem do Internetu, bogaty księgozbiór z ciekawymi propozycjami dla każdej grupy wiekowej);
- 12) promowanie trzeźwego stylu życia (m. in. imprezy bez alkoholu), współpraca ze szkołami Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, policją, prokuraturą, sądem rodzinnym i opiekuńczym, ośrodkami zdrowia, lokalną prasą, organizacjami pozarządowymi, gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 13) bezpośrednio przekazywanie rodzinom informacji o możliwościach skorzystania z różnych form pomocy dla dziecka i rodziny – stosowanie do ich aktualnej sytuacji życiowej oraz umieszczanie na tablicy ogłoszeń tych informacji, aby były ogólnie dostępne;
- 14) udzielanie rodzinom wsparcia psychicznego oraz wskazywanie możliwości uzyskiwania ochrony i pomocy prawnej, psychologicznej oraz materialnej;
- 15) podawanie do publicznej wiadomości – w tym także na łamach lokalnej prasy nazwy instytucji niosących pomoc dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych oraz informacje o możliwości skontaktowania się z tymi instytucjami;

- 16) zagospodarowywanie przez Gminne Centrum Kultury i Gminną Biblioteką Publiczną czasu wolnego dzieci i młodzieży w sposób ukierunkowujący ich zainteresowania na rozwój intelektualny, kształtujący prawidłową postawę społeczną i promujący zdrowy styl życia;
- 17) prowadzenie w szkołach zajęć wyrównawczych dla uczniów mających trudności w przyswajaniu sobie wiadomości z zakresu programu nauczania;
- 18) zachęcanie rodziców i dzieci do wypożyczania książek i do pracy przy komputerze z wykorzystaniem Internetu, co przyczyni się do poszerzania wiedzy i wzrostu świadomości wśród mieszkańców Gminy;
- 19) współpraca z parafialnymi kołami i diecezjalnym Caritas oraz ze stowarzyszeniami w celu:
  - a) zapewnienia dzieciom i młodzieży możliwości korzystania z proponowanych, niefinansowych form pomocy,
  - b) przekazywanie rodzicom aktualnych informacji o możliwościach korzystania z pomocy oferowanej przez Caritas i inne organizacje pozarządowe,
  - c) uzyskania wsparcia na spotkaniach otwartych klubu Anonimowych Alkoholików,
- 20) informowanie rodzin o możliwości uzyskania wsparcia w ośrodkach socjoterapeutycznych;
- 21) organizowanie spotkań dzieci z pielęgniarką środowiskową – mających na celu promowanie zdrowego stylu życia;
- 23) współpraca z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP w Ełku w zakresie realizacji programów przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży uczącej się, bezrobotnej i absolwentów;
- 24) współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Ełku w celu uzyskiwania aktualnych informacji w zakresie ofert pracy zgodnie z kwalifikacjami bezrobotnych, ich aktywizacji zawodowych lub możliwości skorzystania z kursów zawodowych organizowanych przez ren Urząd;
- 25) zapewnienie środków finansowych na posiłki dzieciom i młodzieży szkolnej oraz na zasiłki jednorazowe z przeznaczeniem na zakup żywności;
- 26) udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom wymagającym tego wsparcia.

ROZDZIAŁ 3

PARTNERZY

Partnerami w realizacji zadań określonych w systemie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną są:

Partnerzy programu:

- Samorząd lokalny,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Szkoły Podstawowe,
- Gimnazja,
- Pedagodzy szkolni,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Powiatowa Komenda Policji,
- Gminne Centrum Kultury i Sportu,
- Sąd Rejonowy,
- Służba zdrowia/ publiczna i niepubliczna/,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na terenie powiatu,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie powiatu,
- Kuratorzy zawodowi i społeczni,
- Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie gminy i powiatu,
- Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego,
- świetlice gminne,
- Ludowe Zespoły Sportowe,
- Sponsorzy.

Wszystkie te instytucje wraz ze swoim ustawowym bądź statutowym zakresem działań i zasobami kadrowymi stanowią lokalny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Podstawowym dokumentem programowym, w którym do chwili obecnej rozwiązywane są kwestie problemowe w tym zakresie jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006-2016.

Odbiorcy:

- Rodziny w okresowym kryzysie/ utrata pracy/
- Rodziny, w których dzieci są zaniedbane
- Rodziny niewydolne wychowawczo/nadużywanie alkoholu, narkotyków/
- Rodziny, w których występują konflikty pomiędzy rodzicami a dziećmi,
- Rodziny, które przeżywają kryzys z powodu śmierci bliskiej osoby.

Źródło finansowania:

- budżet gminy,
- budżet państwa
- inne

ROZDZIAŁ 4

KOORDYNACJA SYSTEMU ORAZ KONTROLA JEGO REALIZACJI

1. Koordynatorem realizacji zadań programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ełku.
2. Kierownik Ośrodka po zakończeniu kolejnego roku kalendarzowego składa Wójtowi

Gminy roczną informację z wykonania zadań określonych w systemie profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Przewodniczący Rady Gminy Elk

Mirosław Świdorski